

โทรทัศน์ชุมชนในประเทศออสเตรเลีย Community Television in Australia

วีรพงษ์ พลนิกรกิจ*
Weerapong Polnigongit

สาขาวิชาเทคโนโลยีสารสนเทศ (นิเทศศาสตร์) สำนักวิชาเทคโนโลยีสังคม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี

Abstract

Communities in Australia have been operating community television since 1985. The principles are based on access, participation, diversity, localism, and independence. Community television is still facing financial constraints, as some stations operate under temporary broadcasting licenses, leading to difficulties in long term planning. Inadequate financial support from the government and conversion to digital broadcasting are also significant obstacles. As a form of media for the benefit of the community, it has a crucial role to play for the community and the country in such areas as education, entertainment, and culture preservation. Moreover, the multiculturalism of the country is promoted.

Keywords: โทรทัศน์ชุมชน (*community television*); ประเทศออสเตรเลีย (*Australia*); การมีส่วนร่วม (*participation*); สื่อชุมชน (*community media*); บทบาท (*role*)

บทคัดย่อ

ชุมชนในประเทศออสเตรเลียดำเนินการโทรทัศน์ชุมชนตั้งแต่ปี 2528 ภายใต้หลักการของการเข้าถึง การมีส่วนร่วม ความหลากหลาย ความเป็นท้องถิ่น และความเป็นอิสระ แม้ว่าโทรทัศน์ชุมชนยังประสบปัญหาด้านการเงิน ทั้งจากการที่สถานีโทรทัศน์ชุมชนบางแห่งได้รับใบอนุญาตออกอากาศแบบชั่วคราว ซึ่งส่งผลต่อการวางแผนระยะยาว และจากการที่ไม่ได้รับการสนับสนุนด้านการเงินจากรัฐบาลอย่างเพียงพอ ตลอดจนการปรับเปลี่ยนเข้าสู่การแพร่สัญญาณในระบบดิจิทัล แต่สื่อชุมชนนี้ก็มีบทบาทสำคัญต่อชุมชนและประเทศ ทั้งบทบาทในการให้การศึกษา ความบันเทิง ทะนุบำรุง ศิลปวัฒนธรรม เป็นต้น เพื่อคนในชุมชน และบทบาทในการส่งเสริมสนับสนุนความเป็นประเทศที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรม

*ผู้เขียนที่ให้การติดต่อ โทร. +66-0-4422-4334 โทรสาร +66-0-4422-4205
E-mail address: weerap@sut.ac.th, weerap@hotmail.com

ประเทศออสเตรเลียในภาพรวม

คนพื้นเมืองออสเตรเลีย (Aborigines) เดินทางจากเอเชียถึงประเทศออสเตรเลียมานานแล้วไม่ต่ำกว่า 40,000 ปี และอาจเป็นไปได้ที่จะนานถึง 125,000 ปี (Suter and Stearman, 1988: 4) ออสเตรเลียมีเผ่าชนพื้นเมืองประมาณ 500 เผ่ากระจายอาศัยอยู่ทั่วประเทศ โดยปัจจุบันบางเผ่ายังคงไว้ซึ่งอัตลักษณ์ของเผ่าโดยไม่แสดงอัตลักษณ์ว่าตนเองเป็นคนพื้นเมือง ในขณะที่บางกลุ่มแสดงอัตลักษณ์อย่างชัดเจนว่าตนเป็นคนพื้นเมืองแต่ไม่ยอมรับว่าตนเป็นคนออสเตรเลีย บางกลุ่มเรียกตนเองว่า Murri หรือ Koori (Holmes, Hughes, and Julian, 2003: 203)

กัปตัน เจมส์ คูก (Captain James Cook) เดินทางถึงออสเตรเลียเมื่อปี พ.ศ. 2313 อันเป็นจุดเริ่มต้นการรุกรานของชาวยุโรป และจุดเริ่มต้นของความเป็นอาณานิคม (colonialism) (Holmes, Hughes, and Julian, 2003: 197) ในปี 2548 ประชากรของออสเตรเลียมีจำนวน 20 ล้านคน¹ ประเทศออสเตรเลียเป็นประเทศที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรม (multicultural country) จากประชากรที่หลากหลายเชื้อชาติ เช่น อังกฤษ สกอตแลนด์ เยอรมนี อิตาลี เลบานอน ญี่ปุ่น จีน อินเดีย อินโดนีเซีย และไทย ฯลฯ ด้วยเหตุนี้จึงทำให้คำว่า “ชุมชน” ในบริบทของประเทศไทยมีได้หมายถึง ชุมชนที่จำแนกตามพื้นที่หรือทางภูมิศาสตร์ แต่หมายถึง ชุมชนในมิติชาติพันธุ์ นอกเหนือจาก “ชุมชน” ในมิติของกลุ่มคนที่มีลักษณะร่วมกันเฉพาะ เช่น ชุมชนในมิติทางศาสนา ชุมชนในมิติทางสังคม และชุมชนในมิติทางความคิด ความสนใจและความชอบ

สำนักงานสถิติออสเตรเลีย (Australian Bureau of Statistics) รายงานจากการสำมะโนครัวประชากรปี 2544 ว่า ชาวออสเตรเลีย (ร้อยละ 35.9) ระบุว่าตนเองมีบรรพบุรุษเป็นชาว ออสเตรเลีย (ส่วนใหญ่บิดามารดา และตนเองเกิดในออสเตรเลีย) รองลงมาเช่น ชาวอังกฤษ (ร้อยละ 33.9) ชาวไอริช (ร้อยละ 10.2) ชาวอิตาลี (ร้อยละ 4.3) ชาวเยอรมัน (ร้อยละ 4) ชาวจีน (ร้อยละ 3) และชาวสกอต (ร้อยละ 2.9) ฯลฯ และแม้ว่าประเทศออสเตรเลียจะใช้ภาษาอังกฤษเป็นภาษาประจำชาติ แต่เนื่องจากมีความหลากหลายทางวัฒนธรรมจากการที่ประชากรมีบรรพบุรุษหรือย้ายถิ่นฐานจากประเทศต่างๆ เข้ามาอาศัยในประเทศและนำเอาวัฒนธรรมต่างๆ ของตนเอง เช่น ภาษา อาหารการกิน ฯลฯ มาด้วย จึงพบว่า ชาวออสเตรเลียส่วนใหญ่ (ร้อยละ 78.5) พูดภาษาอังกฤษที่บ้านและยังพูดภาษาอื่น เช่น อิตาลี กรีก จีน และอาราบิก ฯลฯ (ข้อมูลปี 2549) นอกจากนี้คนพื้นเมือง (รวมทั้งชาวเกาะทอเรส สตรัท (Torres Strait Islander)) จำนวนประมาณ 455,031 คน หรือประมาณร้อยละ 2.3 ของประชากรทั้งประเทศนั้นใช้ภาษาพูดที่แตกต่างกันมากกว่า 60 ภาษา

¹การประมาณการจำนวนประชากรล่าสุดและตลอดเวลาของประเทศออสเตรเลียสามารถดูได้ที่ http://www.abs.gov.au/ausstats/abs%40.nsf/94713ad445ff1425ca25692000192af2/1647509ef7e25faaca_2568a9000154b63?OpenDocument

ชาวออสเตรเลียส่วนใหญ่นับถือศาสนาคริสต์ โดยร้อยละ 26.6 นับถือคริสต์นิกายคาทอลิก ร้อยละ 20.7 นับถือคริสต์นิกายแองกลิกัน ร้อยละ 20.7 นับถือคริสต์นิกายอื่นๆ ร้อยละ 4.9 นับถือศาสนาอื่นๆ ร้อยละ 15.5 อ้างว่าไม่มีศาสนา และร้อยละ 11.7 ไม่ระบุหรืออธิบายไม่ชัดเจน (Australian Bureau of Statistics, 2007b, 2007c)

ประเทศออสเตรเลียปกครองในระบอบประชาธิปไตยแบบสหพันธ์ (Federal Democracy) ซึ่งประกอบด้วย 6 รัฐ ได้แก่ Queensland, South Australia, Victoria, Western Australia, New South Wales และ Tasmania และอาณาเขตปกครองตนเอง 2 อาณาเขต ได้แก่ Northern Territory และ Australian Capital Territory และมีพรรคการเมืองสำคัญ 3 พรรค ได้แก่ พรรคเสรีนิยม (Liberal Party of Australia) พรรคแรงงาน (Australian Labor Party) และพรรคแห่งชาติ (National Party of Australia) ส่วนพรรคการเมืองอื่นๆ เช่น พรรคอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม (Australian Greens) และพรรคประชาธิปไตย (Australian Democrats) ฯลฯ ในด้านเศรษฐกิจนั้น อุตสาหกรรมท่องเที่ยวและการศึกษาเป็นแหล่งรายได้สำคัญของประเทศ นอกเหนือจากรายได้ในภาคการเกษตร เช่น ข้าวสาลี น้ำตาล เนื้อและนม ฯลฯ ตลอดจนทรัพยากรธรรมชาติ เช่น แร่ตะกั่ว ทองแดง เหล็ก ยูเรเนียม อะลูมิเนียม และถ่านหิน ฯลฯ ซึ่งนำรายได้เข้าประเทศจำนวนมาก

โทรทัศน์ชุมชนในประเทศออสเตรเลีย

หลังจากที่มีการทดลองการส่งสัญญาณวิทยุกระจายเสียงในประเทศออสเตรเลียตั้งแต่ปี 2440 จนกระทั่งถึงการกระจายเสียงออกอากาศสดการเล่นเปียโนของชาวรัสเซีย และการร้องประสานเสียงโดยชาวอังกฤษ ครั้งแรกในปี 2465 ที่ซิดนีย์ (Charley, 1992: 3) ส่วนการแพร่ภาพของสถานีวิทยุโทรทัศน์ในประเทศออสเตรเลียนั้นเริ่มในปี 2499 โดยสถานีวิทยุโทรทัศน์เพื่อการค้า คือ เครือข่ายสถานีวิทยุโทรทัศน์ช่อง 9 และ ช่อง 7 และสถานีวิทยุโทรทัศน์เพื่อสาธารณะ คือ บรรษัทกระจายเสียงแห่งประเทศออสเตรเลีย (Australian Broadcasting Corporation (ABC))² (Cunningham, 2000: 16) ต่อมามีการเคลื่อนไหวของกลุ่มคนที่รณรงค์ให้ให้มีโทรทัศน์ชุมชนเริ่มตั้งแต่ปี 2516 (Rennie, 2001: 58) และออกอากาศได้ใน ปี 2528 หลังจากที่ชุมชนพื้นเมืองที่ Yuendumu³ ล้มเหลวจากการเจรจาต่อรองในการขอใบอนุญาตเพื่อทดลองออกอากาศจากกรมการสื่อสาร (Department of Communications) ชุมชน Yuendumu จึงตัดสินใจดำเนินการแพร่ภาพโทรทัศน์ชุมชนของตนเองในเดือนเมษายนปี 2528 อันเป็นสถานีโทรทัศน์ชุมชนแห่งแรกของออสเตรเลีย (Spurgeon, 1989: 40) กระทั่งปี 2535 คณะกรรมการสอบสวนประจำรัฐสภา (Parliamentary Inquiry Committee) เสนอแนะให้ใช้คลื่นความถี่เป็นการชั่วคราวทางแถบความถี่สูงยิ่ง (Ultra High Frequency: UHF) ในการดำเนินการสถานีโทรทัศน์ชุมชน ซึ่งต่อมาเรียกว่า ช่อง 31 (Channel 31) (Rennie, 2001: 58)

²บรรษัทกระจายเสียงสาธารณะเริ่มดำเนินการอย่างเป็นทางการเมื่อปี 2475

(รายละเอียดเพิ่มเติมที่ <http://www.abc.net.au/corp/history/hist2.htm>)

³ชุมชนตั้งอยู่ห่างประมาณ 200 เมตร ทางตะวันตกเฉียงเหนือของ Alice Springs

โทรทัศน์ชุมชนในออสเตรเลียตั้งอยู่บนเหตุผลพื้นฐาน 2 ประการสำคัญ คือ การชดเชยการสูญเสียความเป็นท้องถิ่นที่ไม่อาจนำกลับมาคืนได้จากการกระจายเสียงและแพร่ภาพของวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ระดับชาติ ได้แก่ ABC, SBS (Special Broadcasting Service), Parliamentary Proceedings Broadcasting และการกระจายเสียงและแพร่ภาพเพื่อการค้า ซึ่งมีสถานีวิทยุโทรทัศน์ช่อง 7 ช่อง 9 และช่อง 10 เป็นต้น รวมทั้งการให้เวที (platform) สำหรับการเข้าถึง (access) และการมีส่วนร่วม (participation) ซึ่งทั้ง 2 ประการดังกล่าวสามารถอยู่ในรูปของความหลากหลายของเนื้อหา (diversity of content) และความหลากหลายของการมีส่วนร่วม (diversity of participation) (Cunningham and Miller, 1994: 161-2) ในส่วนของการเข้าถึงนั้น เป็นการเข้าถึงทรัพยากรต่างๆ ของสถานี ตลอดจนการบริหารจัดการสถานี กล่าวคือทุกคนในชุมชน กลุ่มคนที่มีความสนใจร่วมกัน กลุ่มชาติพันธุ์ต่างๆ หรือกลุ่มอื่นๆ รวมทั้งสถาบันการศึกษาและธุรกิจในท้องถิ่นสามารถเข้ามีส่วนร่วมและเรียนรู้การจัดตั้งสถานี การดำเนินการ การนำเสนอรายการ และกระบวนการผลิตรายการในทุกขั้นตอน จากการเข้าถึงดังกล่าว จึงทำให้ทุกคนในชุมชนสามารถมีส่วนร่วมในสถานีด้วยรูปแบบต่างๆ เช่น การอาสาร่วมดำเนินงาน ร่วมเป็นทีมผลิตรายการในทุกขั้นตอนตั้งแต่การวิจัยข้อมูลเพื่อผลิตรายการ การเขียนบท การถ่ายทำรายการ การดูแลเรื่องคุณภาพเสียง การตัดต่อภาพและเสียง การประชาสัมพันธ์รายการและสถานี รวมทั้งมีส่วนร่วมในการหาทุนสนับสนุนสถานี ฯลฯ

รายการที่ออกอากาศทางโทรทัศน์ชุมชนในออสเตรเลียนั้นมีความเป็นท้องถิ่น (localism) กล่าวคือ สถานีโทรทัศน์ชุมชนต้องผลิตและแพร่ภาพรายการที่เกี่ยวข้องกับชุมชนต่างๆ ในท้องถิ่นของตนตามพื้นที่ๆ ครอบคลุมของสัญญาณแพร่ภาพที่ได้รับอนุญาต เช่น ข่าว (news) ข้อมูลข่าวสาร (information) และความบันเทิงในชุมชนหรือท้องถิ่น โดยเฉพาะการนำเสนอด้านศิลปะ ดนตรี และวัฒนธรรมท้องถิ่นนั้นต้องสะท้อนอัตลักษณ์ของชาวออสเตรเลียและความเป็นประเทศที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรม ตลอดจนเรื่องราวข่าวสารความรู้ที่สถานีโทรทัศน์เพื่อการค้า และระดับชาติที่รัฐให้เงินสนับสนุนมิได้นำเสนอ (Culture and Recreation Portal, 2007) ทั้งนี้ในการดำเนินการสถานีมีความเป็นอิสระ (independence) ในการผลิตรายการ การแสดงความคิดเห็น รวมทั้งการบริหารจัดการ (Community Broadcasting Association of Australia, 2007b)

กฎหมายว่าด้วยการให้บริการวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ ปี 1992 หรือ Broadcasting Services Act 1992 ของออสเตรเลียกำหนดเงื่อนไขของการให้บริการกระจายเสียงและแพร่ภาพชุมชน (community broadcasting services) โดยสาระสำคัญ เช่น การกำหนดให้การดำเนินการมุ่งให้บริการชุมชน และต้องไม่ดำเนินการเพื่อผลกำไรหรือเป็นส่วนหนึ่งของบริษัทที่มุ่งผลกำไร รวมทั้งห้ามการโฆษณา แต่อนุญาตให้มีการประกาศการสนับสนุนรายการของผู้สนับสนุน (sponsorship announcement) ไม่เกิน 7 นาที ต่อ 1 ชั่วโมง ผู้ได้รับใบอนุญาตต้องส่งเสริมสนับสนุนให้ชุมชนเข้ามีส่วนร่วมในการดำเนินการให้บริการ

ของสถานี มีส่วนร่วมในการคัดเลือกและจัดหารายการ และส่งเสริมเสรีภาพในการพูด (freedom of speech) รวมทั้งหลีกเลี่ยงการเซ็นเซอร์ ฯลฯ ทั้งนี้ผู้มีสิทธิขอใบอนุญาตต้องเป็นบริษัทหรือสมาคมที่ถูกต้องตามกฎหมายและก่อตั้งในประเทศหรือมณฑล และเป็นตัวแทนของชุมชนในพื้นที่ (Australian Attorney-General's Department, 2006)

ภายใต้หลักการของการเข้าถึง ความหลากหลาย ความเป็นท้องถิ่น และความเป็นอิสระในการจัดตั้งและดำเนินการ โทรทัศน์ชุมชนออสเตรเลียจึงมีบทบาทสำคัญของการเป็นเวทีในการผลิตเนื้อหาท้องถิ่นที่มุ่งเน้นประเด็นต่างๆ ของท้องถิ่น และมีบทบาทในการเป็นสถานที่สำหรับฝึกอบรมของสมาชิกเพื่อวิชาชีพในอุตสาหกรรมสื่อทั้งในฐานะผู้สื่อข่าว ผู้ผลิตรายการ พิธีกรหรือผู้นำเสนอรายการ เป็นต้น โดยในปี 2548 สมาคมวิทยุชุมชนและโทรทัศน์ชุมชนแห่งออสเตรเลีย หรือ Community Broadcasting Association of Australia (CBA) สำนวนพบว่า สถานีโทรทัศน์ชุมชน 4 แห่งที่อยู่ในเขตเมืองหลวง (ยกเว้น สถานี BushVision Mount Gambier และ TVS (Television Sydney)) เป็นสถานที่ฝึกให้กับสมาชิกมากกว่า 500 คนในทักษะด้านเทคนิค การนำเสนอ การผลิต และการบริหารจัดการ การสำรวจดังกล่าวยังพบว่า สถานีโทรทัศน์ชุมชนทั้ง 4 แห่ง ได้ผลิตรายการที่มีความหลากหลาย ทั้งความบันเทิง การศึกษา และข้อมูลข่าวสาร เช่น เนื้อหาเกี่ยวกับศาสนาเยาวชน ศิลปะและดนตรี กีฬา วัฒนธรรม รวมทั้งรายการสำหรับผู้พิการ ฯลฯ (Community Broadcasting Association of Australia, 2007a)

สถานีโทรทัศน์ชุมชนของออสเตรเลียมีชุมชนเป็นเจ้าของและดำเนินงานโดยชุมชน จึงทำหน้าที่ให้บริการเพื่อชุมชน (Community Broadcasting Association of Australia, 2007a: 8) ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อสังคมในด้านต่างๆ ได้แก่ โอกาสของคนในชุมชนในการฝึกฝนทางด้านสื่อ เนื้อหาที่มีความเป็นท้องถิ่น การพัฒนารายการใหม่ๆ การให้การศึกษา ความหลากหลายทางวัฒนธรรม และแบบแผนที่เป็นทางเลือกของการจัดการและโครงสร้างการเป็นเจ้าของ (Rennie, 2001)

แม้ว่าโทรทัศน์ชุมชนมีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งสำหรับประเทศที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรมอย่างประเทศออสเตรเลีย แต่สื่อชุมชน (community media) นี้ยังคงเผชิญปัญหาหลายด้าน เช่น การดำเนินงานของสถานียังคงประสบปัญหาทางการเงิน ทั้งนี้ส่วนหนึ่งเป็นเพราะสถานภาพของใบอนุญาตยังคงเป็นแบบชั่วคราว อันทำให้ยากต่อการวางแผนธุรกิจในระยะยาว⁴ รวมทั้งการไม่ได้รับการสนับสนุนด้านการเงินจากรัฐบาล ในขณะที่เดียวกันยังไม่มีมาตรการในการเปลี่ยนแปลงเข้าสู่ระบบการแพร่ภาพและเสียงดิจิทัล (Rennie, 2001)

⁴ปลายปี 2547 สถานีโทรทัศน์ชุมชนในเมืองใหญ่ได้รับใบอนุญาตการกระจายเสียงชุมชนแบบถาวร

รายงานของคณะกรรมการด้านการสื่อสาร เทคโนโลยีสารสนเทศและศิลปะ สภาผู้แทนราษฎร (Standing Committee on Communications, Information Technology and the Arts, House of Representatives) เมื่อวันที่ 12 กุมภาพันธ์ 2550 เสนอแนะให้รัฐบาลออสเตรเลีย (จอห์น เฮาเวิร์ด (John Howard) เป็นผู้นำพรรคเสรีนิยมและนายกรัฐมนตรี) ดำเนินการให้โทรทัศน์ชุมชนเข้าถึงระบบดิจิทัล และให้เงินสนับสนุนในการเปลี่ยนอุปกรณ์แพร่ภาพและเสียงให้เข้าสู่ระบบดิจิทัล (Parliament of Australia, 2007a) รายงานของคณะกรรมการฯ ดังกล่าวออกมาอีก 1 ฉบับ เมื่อวันที่ 20 มิถุนายน ปี 2550 เสนอแนะในภาพรวมสำหรับสื่อกระจายเสียงชุมชนให้รัฐบาลออสเตรเลียเพิ่มเงินเพื่อสนับสนุนตำแหน่งผู้จัดการสถานีและเพิ่มเงินเพื่อช่วยในการเปลี่ยนโครงสร้างพื้นฐานและอุปกรณ์สถานี รวมทั้งเสนอแนะให้รัฐบาลพัฒนาแบบแผนแนะนำโครงสร้างคณะกรรมการสถานีหรือคณะกรรมการบริหารจัดการ และให้เงินสนับสนุนทุกปี เป็นระยะเวลา 4 ปี ในการพัฒนาและฝึกอบรมการบริหารจัดการ (Parliament of Australia, 2007b)

ปัจจุบัน (ปี 2550) ในประเทศออสเตรเลียนอกจากมีสถานีโทรทัศน์ชุมชนของคนพื้นเมืองแล้ว ยังมีสถานีโทรทัศน์ชุมชนที่ได้รับใบอนุญาตให้ดำเนินการ จำนวน 7 สถานีซึ่งกระจายอยู่ 5 รัฐ ได้แก่ (1) 31 (เมือง Brisbane รัฐ Queensland) (2) Channel 31 Adelaide (เมือง Adelaide รัฐ South Australia) (3) Channel 31 Melbourne (เมือง Melbourne รัฐ Victoria) (4) BushVision Mount Gambier (เมือง Mount Gambier รัฐ South Australia) (5) Access 31 Perth (เมือง Perth รัฐ Western Australia) (6) Linc TV Lismore (เมือง Lismore รัฐ New South Wales) และ (7) TVS (Television Sydney) (เมือง Sydney รัฐ New South Wales) (Community Broadcasting Association of Australia, 2007a: 3) กรณีศึกษาโทรทัศน์ชุมชนของประเทศออสเตรเลียในบทความนี้มี 2 สถานี คือ โทรทัศน์ชุมชน Ernabella ซึ่งเป็นโทรทัศน์ชุมชนของคนพื้นเมืองและสถานีโทรทัศน์ชุมชน 31 เมืองบริสเบน

โทรทัศน์ชุมชนคนพื้นเมือง Ernabella

Ernabella หรือปัจจุบันคือ Pukatja เป็นชุมชนคนพื้นเมืองห่างไกลตั้งอยู่ทางตะวันตกเฉียงเหนือของรัฐออสเตรเลียใต้ (South Australia) ชุมชน Ernabella เป็นชุมชนหนึ่งในพื้นที่ Anangu Pitjantjatjara Yankunytjatjara (APY) APY Lands เป็นองค์กรชุมชนคนพื้นเมืองที่เกิดขึ้นจากกฎหมายสิทธิในที่ดิน (Anangu Pitjantjatjara Yankunytjatjara Land Rights Act 1981) ซึ่งให้สิทธิคนพื้นเมืองในการครอบครองที่ดินและควบคุมดูแลที่ดินเพื่อประโยชน์ของคนพื้นเมืองที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ไกลทางทิศตะวันตกเฉียงเหนือของรัฐออสเตรเลียใต้ ซึ่งมีชนพื้นเมืองที่ยังคงรักษาวิถีการดำเนินชีวิตแบบดั้งเดิม และใช้ภาษาของตนเองเป็นภาษาหลักในการสื่อสาร

ชุมชน Ernabella มีชนพื้นเมืองอาศัยอยู่ประมาณ 550 คน ในอดีตชุมชนต้องต่อสู้กับอุปสรรคต่างๆ เพื่อการถือสิทธิของพลเมืองของตน จากความกังวลเกี่ยวกับผลกระทบของการแพร่ภาพโทรทัศน์ผ่านดาวเทียมที่มีต่อภาษาและวัฒนธรรมของชุมชนเป็นหนึ่งในหลายเหตุผลที่คนพื้นเมืองตัดสินใจจัดตั้งคณะกรรมการด้านสื่อขึ้น เพื่อติดตามการพัฒนาการแพร่ภาพและเสียงผ่านดาวเทียม และจัดตั้งโครงการวิดีโอทัศน์ Ernabella (The Ernabella Video Project) ในปี 2526

โครงการวิดีโอทัศน์ Ernabella มีเป้าหมายเพื่อผลิตเทปวิดีโอทัศน์ท้องถิ่นที่เป็นความสนใจและเป็นกิจกรรมต่างๆ ของชุมชน และมีการเผยแพร่ภายในชุมชน ตัวอย่างของวิดีโอทัศน์ที่ผลิตในระยะเริ่มต้นได้แก่ รายการเกี่ยวกับเหตุการณ์และกิจกรรมของสาธารณะหรือที่เกี่ยวกับชุมชน เช่น กีฬา การแสดงคอนเสิร์ต การประชุมสภาเทศบาล กิจกรรมการเดินทางและโครงการต่างๆ ของชุมชน ต่อมาจึงเริ่มผลิตเทปวิดีโอทัศน์ที่เกี่ยวกับวัฒนธรรมชุมชน

โครงการวิดีโอทัศน์ Ernabella ต่อมาได้พัฒนาเป็นองค์กรชื่อ Ernabella Video and Television (EVTV) ซึ่ง EVTV ได้ก่อตั้งสถานีโทรทัศน์ชุมชนโดยให้ช่างไฟฟ้ามือสมัครเล่นในท้องถิ่นติดตั้งเครื่องส่งโทรทัศน์แบบธรรมดา ๆ ที่ทำจากอะไหล่มือสองในราคา 1,000 เหรียญ⁵ จำนวนเงินดังกล่าวนี้ ร้านค้าในชุมชนได้รวบรวมจากการเพิ่มราคาจำหน่ายเครื่องดื่มที่ไม่มีแอลกอฮอล์จากราคาปกติขึ้นอีก 10 เซ็น⁶

สถานีโทรทัศน์ชุมชนเริ่มแพร่ภาพในเดือนเมษายน 2528 และบริหารโดยคณะกรรมการสื่อท้องถิ่น ซึ่งกรรมการส่วนใหญ่เป็นผู้สูงอายุในชุมชน ในระยะเริ่มต้นสถานีออกอากาศรายการโทรทัศน์ระหว่างเวลา 18.00 ถึง 22.00 น. สัปดาห์ละ 4 วัน โดยหยุดออกอากาศในช่วงวันหยุดเพื่อหลีกเลี่ยงไม่ให้กระทบต่อกิจกรรมทางสังคมของชุมชน และงดออกอากาศในระหว่างงานศพ และการประชุมสภาเทศบาล รายการที่ออกอากาศมีทั้งเนื้อหารายการที่ผลิตโดยชุมชนและองค์กรสื่อของคนพื้นเมือง รวมทั้งเนื้อหาเกี่ยวกับชนพื้นเมืองที่ผลิตโดยสถานีวิทยุโทรทัศน์อื่น เช่น ABC นอกจากนี้สถานีโทรทัศน์ชุมชนยังออกอากาศรายการเพื่อการศึกษาที่ผลิตโดยโรงเรียนในท้องถิ่น และการแสดงของคณะประสานเสียงของชุมชนและกลุ่มดนตรีในท้องถิ่น รวมทั้งรายการเพื่อระดมเงินบริจาคเพื่อช่วยเหลือชาวแอฟริกา ซึ่งสามารถรวบรวมเงินบริจาคได้ถึง 1,600 เหรียญ ในส่วนของการผลิตเทปวิดีโอทัศน์เกี่ยวกับประเพณีต่างๆ ของชุมชนนั้น มีการจำหน่ายทั่วทั้งพื้นที่ของ APY และพื้นที่ทางตอนเหนือของ APY (Batty, 1993)

ในปี 2530 คณะกรรมการ APY Lands ได้เห็นชอบให้ขยายโครงการลักษณะเดียวกับ EVTV สู่ชุมชนคนพื้นเมืองอื่น ๆ ทุกชุมชนในพื้นที่ APY และต่อมา EVTV เปลี่ยนเป็น PY Media โดยประมาณช่วงปี 2527-2530 ได้ย้ายที่ตั้งจากชุมชน Ernabella ไปยัง Umuwa เพื่อเป็นสำนักงานภูมิภาค โดยมีตัวแทนจากชุมชนต่างๆ ภายในพื้นที่ APY ร่วม

⁵1 เหรียญออสเตรเลียเท่ากับประมาณ 27 บาท (อัตราแลกเปลี่ยน ณ วันที่ 18 มิถุนายน พ.ศ. 2550)

⁶100 เซ็นเท่ากับ 1 เหรียญ

ดำเนินงาน ในปี 2547 PY Media ได้เพิ่มสำนักงานที่ Alice Spring เพื่อบริหารจัดการโครงการสื่อสารทางไกลและเทคโนโลยีใหม่เพื่อคนพื้นเมืองภายในพื้นที่ APY และทั่วประเทศ โดยในปีดังกล่าวได้ให้บริการด้านการสื่อสารและสื่อแก่ชุมชนคนพื้นเมืองในพื้นที่ APY และชุมชนคนพื้นเมืองที่อาศัยอยู่ในพื้นที่อื่น เช่น การประชุมทางไกล การจัดการและให้เงินสนับสนุนการติดตั้งสายโทรศัพท์ในบ้าน การซ่อมบำรุงคอมพิวเตอร์ รวมทั้งการจัดอบรม ช่อมบำรุงและพัฒนาวิทยุกระจายเสียงและโทรทัศน์ ฯลฯ (Department of Communications, Information Technology and the Arts, 2004)

โทรทัศน์ชุมชนคนเมืองบริสเบน 31

สถานีโทรทัศน์ชุมชน 31 (อดีตชื่อ Briz 31) ตั้งอยู่ที่เมืองบริสเบนซึ่งเป็นเมืองหลวงและเป็นเมืองที่มีประชากรอาศัยอยู่หนาแน่นที่สุดของรัฐควีนส์แลนด์ ณ เดือนมิถุนายน ปี 2549 มีประชากร 989,152 คน (Australian Bureau of Statistics, 2007a) สถานีโทรทัศน์ชุมชนแห่งนี้เริ่มออกอากาศในปี 2537 และในปี 2548 สถานีออกอากาศระหว่างเวลา 07.00 ถึง 24.00 น.⁷ ด้วยใบอนุญาตการออกอากาศ 1 ปี จากองค์การกระจายเสียงแห่งออสเตรเลีย (Australian Broadcasting Authority: ABA)⁸ ในฐานะองค์กรแพร่ภาพรายการโทรทัศน์ (broadcaster) ซึ่งสถานีบริหารจัดการโดยคณะกรรมการบริหาร (board of director) จำนวน 10 คน ส่วนใหญ่เป็นนักธุรกิจในท้องถิ่นจากหลากหลายธุรกิจ (รวมทั้งผู้ที่ทำงาน/ธุรกิจด้านสื่อ) และส่วนหนึ่งมาจากมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีควีนส์แลนด์ (Queensland University of Technology: QUT) เป็นต้น ซึ่งบุคคลเหล่านี้มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านที่เป็นประโยชน์ต่อสถานีโทรทัศน์ชุมชน

ในปีเดียวกันนี้ (2548) สถานีโทรทัศน์ชุมชน 31 มีบุคลากรที่ได้รับเงินเดือน จำนวน 8 คน ได้แก่ เจ้าหน้าที่ผู้บริหารระดับสูง (chief executive officer) 1 คนและทีมบริหาร (management team) 7 คน ได้แก่ ผู้จัดการด้านการบริหารจัดการ (administration manager) ผู้จัดการด้านการตลาดและเสียง (sound and marketing manager) ผู้จัดการด้านผังรายการ (programming manager) ผู้จัดการด้านสิ่งอำนวยความสะดวก (facility manager) ผู้อำนวยการผลิต (executive producer) ผู้จัดการด้านการนำเสนอ (presentation manager) และผู้จัดการในขั้นตอนหลังการผลิต (post-production manager) ซึ่งนอกจากจะทำหน้าที่ตามตำแหน่งของตนแล้ว ยังมีหน้าที่ดูแล ให้คำแนะนำ/ปรึกษา และติดตามดูแล (monitor) อาสาสมัครจำนวนประมาณ 50-60 คนที่มีส่วนร่วมในการดำเนินการสถานีโทรทัศน์ชุมชน

⁷ปี 2550 ออกอากาศตลอด 24 ชั่วโมงทุกวันด้วยเครื่องส่งขนาด 10 กิโลวัตต์ ซึ่งทำให้สัญญาณสามารถครอบคลุมพื้นที่มากกว่าเดิม 400 เปอร์เซ็นต์ (การซื้อเครื่องส่งใหม่นี้ ส่วนหนึ่งได้รับเงินสนับสนุนจากมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีควีนส์แลนด์)

⁸วันที่ 1 กรกฎาคม 2548 ร่วมกับ Australian Communications Authority (ACA) เป็น Australian Communications and Media Authority (ACMA) ซึ่งเป็นหน่วยงานที่กำกับดูแลการสื่อสารโทรคมนาคม การสื่อสารทางวิทยุ การกระจายเสียงและแพร่ภาพและอินเทอร์เน็ต ทั้งการให้ใบอนุญาต การวางมาตรฐาน การจัดการความถี่และประเด็นที่เกี่ยวข้องกับผู้บริโภค ฯลฯ

ชุมชนในเมืองบริสเบนร่วมเป็นเจ้าของสถานีโทรทัศน์ชุมชนได้ด้วยการสมัครเป็นสมาชิกของสถานีโดยการชำระค่าสมาชิกปีละ 45 เหรียญ จากนั้นสมาชิกสามารถมีส่วนร่วมในการทำงานของสถานีโทรทัศน์ชุมชนในด้านต่างๆ เช่น ร่วมเสนอชื่อกรรมการบริหาร ร่วมเป็นอนุกรรมการต่างๆ ได้แก่ อนุกรรมการทางด้านการตลาด อนุกรรมการทางด้านการเงิน อนุกรรมการด้านสิ่งอำนวยความสะดวก และอนุกรรมการด้านการจัดตารางรายการ ร่วมประชุมประจำปี เป็นอาสาสมัครเพื่อช่วยในการดำเนินงานที่เกิดขึ้นในแต่ละวันในสถานี รวมทั้งการผลิตรายการท้องถิ่นเพื่อออกอากาศ

สำหรับอาสาสมัครที่สนใจที่จะอาสาทำงานในฐานะลูกทีมหลักด้านการผลิตรายการโทรทัศน์สามารถร่วมทำงานในรูปโครงการผลิตรายการต่างๆ ในระยะเวลาหนึ่ง เช่น 3 เดือน/6 เดือน และเมื่อดำเนินการแล้วเสร็จทางสถานีโทรทัศน์ชุมชนจะออกหนังสือรับรองการทำงาน พร้อมมอบเทปโทรทัศน์ที่บันทึกผลงานการผลิตรายการ (show reel) ในช่วงเวลาดังกล่าว ซึ่งอาสาสมัครสามารถนำไปเสนอบริษัทผู้ผลิตรายการโทรทัศน์ ผู้ผลิตภาพยนตร์ และสถานีวิทยุโทรทัศน์อื่นๆ เพื่อสมัครงาน และเสนอแนวคิด เป็นต้น อาสาสมัครสามารถร่วมทำงานกับสถานีโทรทัศน์ชุมชนแห่งนี้ได้ในช่วงเวลาประมาณ 2-3 ชั่วโมงต่อวัน และเพียง 2 วันต่อสัปดาห์ เพราะการให้อาสาสมัครช่วยงานมากกว่า 2 วันต่อสัปดาห์จะเป็นการหาประโยชน์จากอาสาสมัคร (Derek Lancashire, Briz 31 Chief Executive Officer, สัมภาษณ์, 18 สิงหาคม 2548)

ค่าสมาชิกของชุมชนในเมืองบริสเบนสำหรับโทรทัศน์ชุมชนนั้นเป็นรายได้ส่วนน้อยของสถานีโทรทัศน์ชุมชน 31 ในขณะที่รายได้หลักของสถานีโทรทัศน์ชุมชนมาจาก 2 ส่วน คือ 1) การขายเวลาเพื่อให้ผลิตรายการ (programming airtime)⁹ และ 2) การขายเวลาเพื่อนำเสนอข้อมูล ผู้สนับสนุนสถานีฯ (sponsorship airtime) โดยมีรายได้จากการขายเวลาทั้งสองแบบในสัดส่วนที่ใกล้เคียงกัน สถานีโทรทัศน์ชุมชนไม่สามารถเผยแพร่เนื้อหาโฆษณาได้ แต่สามารถประกาศการสนับสนุนรายการของผู้สนับสนุน ซึ่งเป็นการประกาศขอบคุณและชื่นชมผู้สนับสนุน รวมทั้งการให้ข้อมูลเกี่ยวกับสินค้าและบริการของผู้สนับสนุน อาทิ องค์การชุมชน ทั้งนี้องค์การชุมชนที่ประสงค์จะออกอากาศในเชิงการค้าจะถูกเรียกเก็บค่าธรรมเนียมสูงกว่าองค์การที่ไม่แสวงหากำไร สถานีโทรทัศน์ชุมชนได้รับอนุญาตให้ประกาศการสนับสนุนรายการของผู้สนับสนุนดังกล่าวได้ชั่วโมงละ 7 นาที โดยในครึ่งชั่วโมงของรายการ สถานีฯ ขายเวลา 26.30 นาที ส่วน 3.30 นาทีเป็นการประกาศการสนับสนุนรายการฯ

ในมิติทางด้านการตลาด สถานีโทรทัศน์ชุมชน 31 มีกลุ่มเป้าหมายเฉพาะ ซึ่งแตกต่างจากสถานีวิทยุโทรทัศน์เพื่อการค้า โดยผู้สนับสนุนรายการส่วนใหญ่เป็นวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมที่ไม่สามารถซื้อเวลาโฆษณาทางสถานีวิทยุโทรทัศน์เพื่อการค้าที่มีราคาสูงได้ และเนื่องจากสถานีโทรทัศน์ชุมชน 31 เน้นการนำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับชุมชน จึงทำให้ความนิยมในสถานีโทรทัศน์ชุมชนแห่งนี้อยู่ในอันดับต้นๆ ของการจัดลำดับโดยชุมชนเอง

⁹ สถานีโทรทัศน์ชุมชนได้รับอนุญาตให้ขายเวลาได้ 8 ชั่วโมงต่อวันแก่ธุรกิจที่แสวงหากำไร (ข้อมูลจากคู่มือสำหรับผู้ผลิตรายการ http://www.31.com.au/images/production/producers_handbook.pdf)

รายการท้องถิ่นต่างๆ (local programs) ที่ออกอากาศทางสถานีโทรทัศน์ชุมชน 31 ส่วนใหญ่เป็นรายการที่มีกระบวนการผลิตที่ไม่ซับซ้อนยุ่งยาก เช่น การพูดคุยกับผู้ชมโดยตรง การสัมภาษณ์ และการอภิปราย ฯลฯ โดยมีเนื้อหาสำหรับทุกกลุ่มผู้ชม เช่น เด็ก วัยรุ่น ผู้สูงอายุ ผู้หญิง และผู้ชาย ฯลฯ ผ่านรายการที่มีเนื้อหาต่าง ๆ ตั้งแต่การ์ตูน การแข่งรถจักรยานยนต์ การเดินป่า ฟุตบอล ศิลปะและดนตรี สิ่งแวดล้อม การดูแลสวนไม้ดอกไม้ประดับที่บ้าน การดูแลสุขภาพ การออกกำลังกาย เทคโนโลยีอนาคต การแข่งม้า การแต่งหน้าทำผม ภาพยนตร์คลาสสิก ภาพยนตร์ที่ผลิตโดยคนในท้องถิ่น (local movies) และเรื่องราวเกี่ยวกับรถยนต์

ตัวอย่างรายการที่ออกอากาศทางสถานีโทรทัศน์ชุมชน 31 เช่น รายการ Your Health ดำเนินรายการโดยแพทย์ในท้องถิ่น ด้วยการเชิญผู้ร่วมรายการมาสัมภาษณ์และพูดคุยในรายการในประเด็นเกี่ยวกับสุขภาพและการแพทย์ รายการ This Town Brisbane ซึ่งช่วงหนึ่งของรายการได้เสนอเรื่องราวของกลุ่มวัยรุ่นที่ใช้เวลาว่างในการเป็นเชียร์ลีดเดอร์ (cheerleader) โดยสัมภาษณ์ผู้จัดการทีมและกลุ่มวัยรุ่นเชียร์ลีดเดอร์ ถึงการเชียร์และเหตุผลของกลุ่มวัยรุ่นที่สนใจในกีฬาประเภทนี้ และรายการ QUT News ออกอากาศรายการข่าวเวลา 23.00 ถึง 23.30 น. ผลิตโดยมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีควีนสแลนด์ เพื่อนำเสนอข่าวเหมือนข่าวของสถานีโทรทัศน์เพื่อการค้าทั่วไป โดยนำเสนอทั้งข่าวในท้องถิ่น และข่าวในประเทศ รวมทั้งข่าวต่างประเทศ¹⁰ นอกจากรายการท้องถิ่นดังกล่าวแล้ว สถานีโทรทัศน์ชุมชน 31 ยังออกอากาศรายการของ Deutsche Welle สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี เช่น รายการ DW Journal และ Euromaxx

ในฐานะสื่อชุมชน สถานีโทรทัศน์ชุมชน 31 มีบทบาทสำคัญในการเป็นสถานที่ฝึกฝนสำหรับผู้ที่มีสนใจและต้องการเข้าสู่อุตสาหกรรมโทรทัศน์และภาพยนตร์ เพื่อให้มีประสบการณ์ตรงจากการเป็นสมาชิกและอาสาช่วยงานสถานีโทรทัศน์ชุมชน นอกจากนี้ยังมีบทบาทด้านต่างๆ จากการออกอากาศรายการทางสถานีโทรทัศน์ชุมชน เช่น บทบาทในการให้ความรู้ การศึกษา ส่งเสริมวัฒนธรรม และสังคม ฯลฯ

บทสรุปและเสนอแนะ

จากกรณีศึกษาโทรทัศน์ชุมชนของออสเตรเลียข้างต้น กล่าวได้ว่าโทรทัศน์ชุมชนคือสื่อโทรทัศน์ที่คนในชุมชนท้องถิ่นเป็นเจ้าของ และดำเนินการโดยคนในชุมชนท้องถิ่นทั้งระดับปัจเจกบุคคล กลุ่ม สถาบัน และองค์กร เป็นต้น โดยมีส่วนร่วมในการดำเนินการโทรทัศน์ชุมชนได้หลากหลายมิติทั้งการก่อตั้ง การบริหาร การจัดการ การผลิต และการสนับสนุนด้านการเงินในรูปของค่าสมาชิก และสนับสนุนรายการหรือสถานี การจัดตั้งและดำเนินการตั้งอยู่บนพื้นฐานสำคัญคือ การเข้าถึง การมีส่วนร่วม ความหลากหลาย ความเป็นท้องถิ่น ความเป็นอิสระ และความเป็นองค์กรที่ไม่แสวงหากำไร (nonprofit organization)

¹⁰ ข้อมูลจากชมรายการด้วยตัวผู้เขียนเองปี พ.ศ. 2547 และ 2548

เพื่อนำเสนอข่าวสารความรู้ที่หลากหลาย ทั้งในและนอกชุมชนเพื่อประโยชน์ของคนทุกกลุ่มในชุมชนเอง โดยมีสัญญาณการแพร่ภาพและเสียงครอบคลุมชุมชนท้องถิ่นนั้นๆ

การเข้าถึงสื่อโทรทัศน์ชุมชน คือ การที่ทุกคนในชุมชนสามารถเข้ามีส่วนร่วมและเรียนรู้ ทั้งการจัดตั้ง การดำเนินการ และการผลิตรายการ ฯลฯ อันนำไปสู่การมีส่วนร่วมในรูปแบบและระดับต่างๆ ในสถานี เช่น การมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการในรูปของการอาสาเป็นอนุกรรมการด้านต่างๆ การมีส่วนร่วมในกระบวนการผลิตรายการด้วยการร่วมทีมผลิตรายการในตำแหน่งต่างๆ ตั้งแต่ขั้นตอนก่อนการผลิตรายการ (preproduction) การผลิตรายการ (production) และหลังการผลิตรายการ (postproduction) และการให้เงินสนับสนุน ฯลฯ ซึ่งโทรทัศน์ชุมชนนอกจากมีความหลากหลายของการมีส่วนร่วมแล้ว ควรมีความหลากหลายของเนื้อหารายการด้วย ทั้งนี้เนื้อหารายการต้องเกี่ยวข้องกับชุมชน ทั้งข้อมูลข่าวสาร ความรู้ และความบันเทิงอันสะท้อนถึงความเป็นท้องถิ่นนั้นๆ โดยในการดำเนินการสถานี มีความเป็นอิสระในการบริหารจัดการ การผลิตรายการ และการแสดงความคิดเห็น

การดำเนินงานและการผลิตรายการของกรณีศึกษาโทรทัศน์ชุมชนคนพื้นเมือง Ernabella และโทรทัศน์ชุมชนคนเมืองbrisbane 31 สะท้อนให้เห็นถึงบทบาทของโทรทัศน์ชุมชนที่เด่นชัด ดังนี้ (1) การให้ข้อมูลข่าวสารความรู้ด้านต่างๆ เช่น ข่าว เหตุการณ์ สุขภาพ การแพทย์ กีฬา รวมทั้งกิจกรรมและการประชุมในชุมชน ฯลฯ (2) การให้ความบันเทิงเพื่อชุมชน/ท้องถิ่น (3) การทะนุบำรุงศิลปะ ขนบธรรมเนียม ประเพณีและวัฒนธรรมชุมชน (4) การเป็นเวทีของความร่วมมือของชุมชนเพื่อช่วยเหลือและพึ่งพาอาศัยกัน รวมทั้งขยายความช่วยเหลือไปสู่สังคมและเพื่อนมนุษย์ (5) ส่งเสริมเสริมภาพในการแสดงความคิดเห็น (6) เป็นช่องทางเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารทางเลือกอื่นที่ไม่ปรากฏในสถานีวิทยุโทรทัศน์เพื่อการค้าและระดับชาติ ที่รัฐให้งบประมาณสนับสนุน (7) การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม (8) การเป็นพื้นที่เรียนรู้ด้วยการปฏิบัติจริงในงานด้านสื่อโทรทัศน์ โดยเฉพาะกระบวนการผลิตรายการ อันทำให้คนในชุมชนที่สนใจวิชาชีพด้านสื่อสารมวลชนได้มีโอกาและช่องทางในการเข้าสู่วิชาชีพสื่อสารมวลชน ในอีกด้านหนึ่งยังเป็นการพัฒนาคนเพื่ออุตสาหกรรมบันเทิง โดยเฉพาะวิทยุโทรทัศน์และภาพยนตร์ของประเทศ (9) ส่งเสริมผู้ผลิตภาพยนตร์ท้องถิ่น และ (10) การสนับสนุนสินค้าและบริการท้องถิ่น ซึ่งตอบแทนจากการที่สถานีโทรทัศน์ชุมชนได้รับการสนับสนุนการเงินจากเจ้าของหรือผู้ผลิตสินค้าและให้บริการท้องถิ่น

รายละเอียดของกรณีศึกษาข้างต้นเป็นตัวอย่างหรือแนวทางในการดำเนินการโทรทัศน์ชุมชนในประเทศไทยในอนาคตได้ในหลายมิติ ทั้งนี้มีประเด็นที่น่าสนใจเพื่อการพิจารณา ดังนี้

- 1) ทุกภาคส่วนของสังคม โดยเฉพาะภาครัฐควรให้การสนับสนุนและส่งเสริมให้มีโทรทัศน์ชุมชนเพื่อประโยชน์ของประชาชนและประเทศชาติ รวมทั้งการสนับสนุนในด้านการฝึกอบรมที่เกี่ยวกับโทรทัศน์ชุมชน เช่น การจัดตั้ง การบริหารจัดการ และ

การผลิตรายการ เป็นต้น ตลอดจนเงินสนับสนุนแก่ชุมชนเพื่อการดำเนินการโทรทัศน์ชุมชน เป็นต้น โดยสนับสนุนให้โทรทัศน์ชุมชนดำเนินงานภายใต้แนวความคิดของการเข้าถึง การมีส่วนร่วม ความหลากหลาย ความเป็นอิสระ และเสรีภาพใน/ของ สื่อชุมชน รวมทั้งให้ดำเนินงานเพื่อส่งเสริมความเป็นท้องถิ่นของแต่ละพื้นที่

- 2) ทุกภาคส่วนในสังคมร่วมกันผลักดันให้โทรทัศน์ชุมชนมีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาชุมชน สังคมและประเทศชาติ โดยให้ครอบคลุมทั้งเรื่องการศึกษา ศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม คุณธรรม และสิ่งแวดล้อม รวมทั้งเรื่องราวที่สะท้อนให้เห็นถึงความหลากหลายทางวัฒนธรรมในสังคม เป็นต้น เพื่อทุกคนในชุมชน โดยเฉพาะเด็ก เยาวชน และผู้ด้อยโอกาส ฯลฯ
- 3) ระยะเริ่มต้น อันเป็นการเตรียมความพร้อมของชุมชนก่อนนำไปสู่การจัดตั้งสถานีโทรทัศน์ชุมชนต่อไป
 - 3.1) ชุมชนอาจเริ่มต้นด้วยการผลิตวิดีโอ ซึ่งชุมชนจะได้เรียนรู้ การบริหารจัดการภายในชุมชนกันเอง และกระบวนการผลิตรายการทั้งทางด้านของเนื้อหาและรูปแบบรายการ อันจะทำให้สื่อชุมชนนี้มีบทบาทต่อชุมชนด้านต่างๆ
 - 3.2) สถาบันการศึกษาในท้องถิ่นควรมีบทบาทในการให้ความรู้พื้นฐานแก่ชุมชนเกี่ยวกับอุปกรณ์เครื่องมือ การผลิตรายการสิทธิ และเสรีภาพในการสื่อสาร คุณธรรม จริยธรรมและจรรยาบรรณของสื่อชุมชน เป็นต้น
- 4) ระยะการจัดตั้งสถานี
 - 4.1) การดำเนินงานของสถานีโทรทัศน์ชุมชนอาจอยู่ในรูปของคณะกรรมการบริหาร คณะกรรมการดูแลและจัดการด้านต่างๆ เช่น การผลิตรายการ ผังรายการ บริหารจัดการสถานี ฯลฯ โดยมีพนักงานประจำที่มีค่าตอบแทนและอาสาสมัครดำเนินงานของสถานี
 - 4.2) รายได้เพื่อใช้จ่ายในการดำเนินการของสถานีโทรทัศน์ชุมชนนั้น นอกจากการสนับสนุนจากส่วนต่างๆ ของสังคม โดยเฉพาะจากภาครัฐและคำสมาชิกรายการของชุมชนแล้ว อาจให้มีการขายเวลาเพื่อการประกาศการสนับสนุนรายการของผู้สนับสนุนในท้องถิ่น
 - 4.3) อุปกรณ์ต่างๆ ของโทรทัศน์ชุมชนควรรองรับระบบดิจิทัล เช่น กล้องถ่ายภาพเคลื่อนไหว ชุดคอมพิวเตอร์และโปรแกรมตัดต่อ ฯลฯ

เอกสารอ้างอิง

- Australian Bureau of Statistics. (2007a). **Population** [On-line]. Available: <http://www.abs.gov.au/websitedbs/D3310114.nsf/home/home?opendocument>
- Australian Bureau of Statistics. (2007b). **Year book Australia**. [On-line]. Available: <http://www.abs.gov.au/AUSSTATS/abs@.nsf/bb8db737e2af84b8ca2571780015701e/7056F80A147D09D3CA25723600006532?opendocument>
- Australian Bureau of Statistics. (2007c). **2006 censuses quickstats**. [On-line]. Available: <http://www.censusdata.abs.gov.au/ABSNavigation/prenav/ViewData?subaction=1&producttype=QuickStats&areacode=0&action=401&collection=Census&textversion=false&breadcrumb=PL&period=2006&javascript=true&navmapdisplayed=true&>
- Australian Attorney-General's Department. (2006). **Broadcasting services act 1992** [On-line]. Available: [http://www.comlaw.gov.au/ComLaw/Legislation/ActCompilation1.nsf/0/3E19A1B681715610CA2572EC00266058/\\$file/BroadServ1992Vol1_WD02.pdf](http://www.comlaw.gov.au/ComLaw/Legislation/ActCompilation1.nsf/0/3E19A1B681715610CA2572EC00266058/$file/BroadServ1992Vol1_WD02.pdf)
- Batty, P. (1993). Singing the electric: Aboriginal television in Australia. In T. Dowmunt, (Ed.). **Channels of resistance: Global television and localempowerment**. London: BFI Publishing in association with Channel Four Television.
- Charley, P. (1992). A history of radio in Australia. In L. Baird, (Ed.). **Guide to radio production**. Sydney: AFTRS Publishing.
- Community Broadcasting Association of Australia, (2007a). **Australia community television**. [On-line]. Available: http://www.cbaa.org.au/mediaCTV_Submission_Part1.pdf
- Community Broadcasting Association of Australia, (2007b). **CTV code of practice**. [On-line]. Available: <http://www.cbaa.org.au/content.php/345.html>
- Culture and Recreation Portal. (2007). **Community television**. [On-line]. Available: <http://www.cultureand recreation.gov.au/articles/communitytelevision/>
- Cunningham, S. (2000). History, contexts, politics, policy. In G. Turner and S. Cunningham (Eds.). **The Australian TV book**. Sydney: Allen and Unwin.
- Cunningham, S., & Miller, T. (1994). **Contemporary Australia television**. New South Wales: University of New South Wales Press.

- Department of Communications, Information Technology and the Arts. (2004). **Submission to the Department of Communication, Information, Technology and the Arts into the creation of an Indigenous Television Service.** [On-line]. Available: http://www.dcita.gov.au/__data/assets/word_doc/15243/Pacific_Film_and_Television_Commission_submission.doc
- Holmes, D., Hughes' K. & Julian, R. (2003). **Australian sociology: A changing society.** New South Wales: Pearson Education.
- Parliament of Australia, House of Representatives, Standing Committee on Communications, Information Technology and the Arts. (2007a). **Tuning in to community broadcasting.** [On-line]. Available: http://www.aph.gov.au/house/committee/cita/community_broadcasting/firstreport.htm
- Parliament of Australia, House of Representatives, Standing Committee on Communications, Information Technology and the Arts, (2007b). **Tuning in to community broadcasting.** [On-line]. Available:http://www.aph.gov.au/house/committee/cita/community_broadcasting/secondreport.htm
- Rennie, E. (2001). Community television and the transition to digital broadcasting. **Australian Journal of Communication** 28 (1): 57-68.
- Spurgeon, C. (1989). Challenging technological determinism: Aborigines, Aussat and Remote Australian. In H. Wilson, (Ed.). **Australian communications and the public sphere: essays in memory of Bill Bonney.** South Melbourne: Macmillan.
- Suter, K. D., & Stearman, K. (1988). **Aboriginal Australians.** London: Minority Right Group.